

3 felv. Ziegler után németből. Bem. Sárbo-gárd, 1829 szeptember 6. „Ki tudja, mi haszna?”, „Önkéntesek visszajövele”, „Saal”, színművek. (Ez utóbbi háromról Benkő azt állítja, hogy szintén K. írta, illetve fordította.) Neje: Kiss Julianna, színésznő.

Könyves Mór, színész, sz. 1863 január 28-án, Szolnokon. Színpadra lépett 1881 nov. 29-én, Kőszeghy Endre színingazgató-nál.

Köpf Kálmán, zeneszerző, színműve: „Gyöngyvirágkisasszony”, operett 3 felv. Társzerző: dr. Bajthay Mihály. Bem. 1915 szept. 18. Budai Színikör.

Körfüggöny. A színpadi gyorsdíszítés-nél használatos függöny, mely körbe szalad, minthogy köralakú vasrúdra van felsze-relve. Leginkább kabarékban alkalmazzák, ahol a célnak inkább megfelel.

Körhorizont használatának tervével elő-ször Kéméndy Jenő foglalkozott, tehát Reinhardt Miksát megelőzte. („Nemzeti Ujság”, 1925 jún. 27.)

Körlevélnek (mellyel a színházi sürgős utasításokat szokás tudomásul hozni) régi elnevezése „circuláris”, magyarul: kézre járó írás (1792). A körlevelet mindenki tartozik aláírni, aki ott érdekelve van.

Körmagyar. A negyvenes évek elején a szépirodalmi lapokban (Honderú, Regelő stb.), de még a napilapokban is hosszas és szenvedelmes vita folyt a táncmesterek közt (Farkas, Szőlősi, Thúry, Köhegyi) a ma-gyar vagy nemzeti körtáncnak elsőbbsége fölött, mert mindegyik magának vitatta a feltalálást és a tökéletesítését is. 1844-ben „őszhó 20-án íródott” és 1845-ben jelent meg *Kilányi Lajos* kis füzeté (ma igen nagy ritkaság, egy példánya csak legutóbb került a Magyar Tudományos Akadémia könyvtárába): „A Kör-Táncz, melyet Szőlősi Lajos minden Tánczrész könnyen fel-fogható rajzolatával és magyarázatával elő-adott *Kilányi Lajos* nemzeti és ballettán-czos és a nemzeti színház tagja. 6 Rajzola-tokkal és egy zenemű melléklettel Bécsben, 1845. Jaspersn könyvtárus tulajdona. Pesten Wágner József műkereskedésében”. Szőlő-

síró így szól: „S ekkor az előbb minden magasb körökből számkivetett nemzeti tán-czunk is a köznépből, ezen nemzetiségünk ős kamarájából napvilágra lépett”. De sza-bályozatlan volt ez a nemzeti tánc, „míg Szőlősi Lajos, fővárosi színházunk első nem-zeti tánczosa 1841-ben egy kecses és igen könnyen betanítható magyar körtánczczal ajándékozta meg ezen egyik nemzeti kin-csünk barátait”. A füzet végén a zenemű-melléklet címe: „Első magyar körtáncz” szerző Rózsavölgyi, (azóta többször megje-lent); de már 1847-ben ugyancsak Rózsa-völgyi így címezi: „Ellenzéki körmagyar” (gróf Batthiány Lajosnak ajánlva). Kilá-nyi szerint Szőlősi lett volna az első. Azon-ban ez nem áll, mert egy debreceni színlap tanusága szerint „Farkas József Nemzeti Tánczművész” illet már jóval előbb feltalált és 1836 április 30-án Debrecenben be is mutatott. A színlapon alul tudniillik ez áll: „Nemzeti táncztanítási jelentés. A víg társalkodás kellemei közt, mely méltó helyet foglaljon, a bájos tánczunk gyakorlott és ügyes tüneménye, eléggé tudva van, Ma-gyar nemzeti tánczunk minden neműek közt magosan kitűnik. Ezt én eddig nem is lá-tott korlátok közzé szedvén, vagy a muzsi-kai felosztáshoz szabván a mostani kifej-lettebb ízlésnek kívánságaival egyeztettem, sőt a magyar deli táncok nemét a *körtáncz-czal* (magyar quadrille) gyarapítván, ezt a társalkodási mulatságokban gyakorlatban is hozván, Bécs, Pest, Nagyvárad, Kolozs-vár, Hazánk fővárosában ezzel a szüntelen egy forma keringő, több széditő páros for-gásokat, sőt még *nyargaltakat* (a galopp-nak akkori magyarosítása), ha nem mulandókká, bizonynyal felváltókká tettem. E végre mindenkinek illő tisztelettel ezen készségem azzal jelentem, hogy a körtáncz előbb négy pár személynek kelletik; mind a körtáncz, mind a magányos táncz általános betanításáért 6 pengőt fizet. Velem való értekezéseiket vagy tudósításaikat tehetik a játék színnél. Tisztelő szolgáljuk Farkas József Nemzeti Tánczművész”. Ez a legko-rábbi adat (eddig) a magyar körtáncra; és hogy az elsőség Farkast illeti meg, ab-ból is kitűnik, hogy egyidejűleg a budai színháznál (a pesti Nemzeti Színház csak 1837-ben nyílt meg) Szőlősi még erről mit sem szól és csak magánytánczal és műked-velő-kettős magyarral kedveskedik. Való-